

"הַשְׁרַח הַחֲלָבִי" לַתּוֹרָה

תרגום התורה לערבית-יהודית שבפי יהודי ארם-צובא (חלב)

ספר בראשית
פרשת מקץ

המרכז העולמי למורשת יהדות ארם-צובא (חלב)
תל-אביב תשס"ו – 2005

© כל הזכויות שמורות למרכז העולמי למורשת יהדות ארם צובא (חלב) המבקש לצטט מהספר

רשאי לעשות כן, בתנאי שיציין את שם הספר, ואת שם המוסד שהוציאו לאור:

המרכז העולמי למורשת יהדות ארם צובא (חלב)

המלך אסורים ויהי שם בבית
 כ"א הסהר: ויהי יהוה את יוסף
 ויט אליו חסד ויתן חנו בעינו
 כ"ב שר בית הסהר: ויתן שר
 בית הסהר ביד יוסף את
 כל האסורים אשר בבית
 הסהר ואת כל אשר עשים
 כ"ג שם הוא היה עשה: אין שר
 בית הסהר ראה את כל
 מאומה בידו באשר יהוה
 אתו ואשר הוא עשה והוה
 מעלות:

כ"ד ויהי אחר הדברים האלה
 חטאו משקה מלך מצרים
 והאפה לאדניהם למלך
 כ"ה מצרים: ויקצף פרעה על
 שני סריסיו על שר המשקים
 ז ועל שר האופים: ויתן אתם
 במשמר בית שר הטבחים אל
 בית הסהר מקום אשר יוסף
 י אסיר שם: ויפקד שר הטבחים
 את יוסף אתם וישרת אתם
 ז ויהיו ימים במשמר: וחלמו
 חלום שניהם איש חלמו
 בלילה אחד איש כפתרון
 חלמו המשקה והאפה אשר
 למלך מצרים אשר אסורים
 י בבית הסהר: ויבא אליהם
 יוסף בבקר וירא אתם והנם

זעפים: וישאל את סריסיו
 פרעה אשר אתו במשמר בית
 אדניו לאמר מדוע פניכם
 י דעים היום: ויאמרו אליו
 חלום חלמנו ופתר אין אתו
 ויאמר אלהם יוסף הלוא
 לאלהים פתרונם ספר: נא
 ט לו: ויספר שר המשקים את
 חלמו ליוסף ויאמר לו בחלומי
 י והנה גפן לפני: ובגפן שלישה
 שריגס והוא כפרחת עלתה
 נצה הבשילו אישכלתיה
 י"א ענבים: וכוס פרעה בידו ואקח
 את הענבים ואשחט אתם
 אל כוס פרעה ואתן את
 י"ב הכוס על כף פרעה: ויאמר
 לו יוסף זה פתרנו שלשת
 השרגים שלשת ימים הם:
 י"ג בעוד שלשת ימים ישא
 פרעה את ראשו והשיבך
 על כנף ונתת כוס פרעה בידו
 כמשפט הראשון אשר היית
 י"ד משקהו: כי אם זכרתני אתך
 כאשר ייטב לך ועשית נא
 עמדי חסד והושיעני אל
 פרעה והוצאתני מן הכית
 ט"ו הוה: כי גנב גנבתי מארץ
 העברים וגם פה לא עשיתי
 מאומה כי שמנו אתי בבד:
 ט"ז וירא שר האפים כי טוב פתר

ויאמר אל יוסף אף אני
 בחלומי והנה שלישה עלי חרי
 י"ח על ראשי: ובסל העליון מכל
 מאכל פרעה מעשה אפה
 והעוף אכל אתם מן הסל
 י"ח מעל ראשי: ויען יוסף ויאמר
 זה פתרנו שלשת הסלום
 ט שלשת ימים הם: בעוד
 שלשת ימים ישא פרעה את
 ראשו מעליה ותלה אותך
 על עץ ואכל העוף את בשרך
 כ מעליה: ויהיו ביום השלישי
 יום הלדת את פרעה ויעש
 משתה לכל עבדיו וישא
 את ראשו שר המשקים ואת
 ראש שר האפים בתוך עבדיו:
 כ"א וישב את שר המשקים על
 משקהו ויתן הכוס על כף
 כ"ב פרעה: ואת שר האפים תלה
 כ"ג כאשר פתר להם יוסף: ולא
 זכר שר המשקים את יוסף
 וישכחהו:

כ"ד ויהי מקץ שנתיים ימים ופרעה
 חלם והנה עמר על היאר:
 כ"ה והנה מן היאר עלת שבע
 פרות יפות מראה ובריאת
 כ"ג בשר ותרעינה באחו: והנה
 שבע פרות אחרות עלות
 אחריהן מן היאר רעות מראה

חבס אלמאלך מחבוסין זכאן תם פי בית אלחבס:
21. ויהי - זכאן אללה פי עון יוסף ומאירל אליה פעל
ונעל תארו פי חצרות ראיס בית אלחבס: 22. ויהי -
ונעל ראיס בית אלחבס פי יד יוסף אלא גמיע אלמחבוסין
אלרי פי בית אלחבס ואלא גמיע אלרי צנעין תם הוא כאן
צאניע: 23. אין - לים ראיס בית אלחבס נאניד אלא
גמיע שארי פי יד פי אלרי אללה סעו ואלרי הוא צאניע
אללה מייציר:

מ

1. ויהי - זכאן בעד אלכאלם הדולי כסיד סקא מליך סעו
ואלכבאו לאסתארתון למליך מצר: 2. ויקעץ - וסכס
פרעון עלא תגין תוואסיתו וקלא תגין תוואסיתו קלא
ראיis סקין וקלא ראיis כבוין: 3. ויהי - ונעל ליהון פיל
חבס בית ראיis אלגלדין אלא בית אלחבס זכאן אלרי
יוסף מחבוס תם: 4. ויפסד - ווכל ראיis גלדין אלא יוסף
מעהון וכדמהון זכאנו סניה פיל חבס: 5. ויהלמו - ותלמו
חלם תניגהון רגול חלמו פי ליליה וסידה רגול בי תפסיד
חלמו אלסקא ואלכאבו אלרי למליך מצר אלרי מחבוסין
פי בית אלחבס: 6. ויבא - ואינא אליהון יוסף פיל ציבית
ונצר ליהון והוודחון מנעבין: 7. וישאל - וסאל אלא
תוואסי פרעון אלרי סעו פיל חבס בית אסתארו אלרי
וגבון דדין אלריס: 8. ויאמרו - וקאלו אליה חלם חלמו
ומפסיד לים לו וקאל אליהון יוסף הוולא לל רב תפסיד
חכו הלאן לי: 9. ויספר - וחכא ראיis סקין אלא חלמו
ליוסף וקאל לו פי חלמו והוודא דלייה קידסי:
10. ובגסן - ופיל דלייה תלאת רוורין והיא גבוהת סלעית
עקד סתאנו ענאקידחא עיניב: 11. וכוס - וכס פרעון פי
ידי ואכרת אלא אלעיניב ועשרת ליהון אל כאס פרעון

ונעלל אלא אלכאס עלא כף פרעון: 12. ויאמר - וקל לו
יוסף היא תפסידו תלת רוורין תלאת איאם הימה:
13. בעוד - פי עז תלת איאם ירפע פרעון אלא דאסך
וירנעך עלא סרבון ותגעל כס פרעון פי ידו כי תיכוס
אלאולאני אלרי כינת סקא: 14. כי - פלאכין דכירני
סעו באלרי יוסף לך ותצנע חלא סעו פעל ותרכידני אלא
פרעון ותכידני מן אלבית היא: 15. כי - אין סרב נסרקת
מן ארץ אליהו ואינא הינה לס צניעית שאי אין געלו אלי
פיל חבס: 16. וידא - ונצר ראיis אלכיובין אין חסין פסד
וקאל אלא יוסף אינא אנא פחלמאני והוודא תלת סכאק
ביך עלא ראסי: 17. ופסל - ופי סכא אלפוקאני מן גמיע
מאכיל פיעון צניעית כאבו ואלסיד אכיל ליהון מן סכא מן
עלא ראסי: 18. ויע - וגווב יוסף וקאל חרא תפסידו תלת
סכאק תלאת איאם הימה: 19. בעוד - פי עאר תלאת
איאם ירפע פרעון אלא ראסך מן עליך ויצלוב אלך עלא
אלכוזק ויכול אלסיד אלא לחמך מן עליך: 20. ויהי -
זכאן פי יום אלתאליית יום אוולדיה פרעון וציניע צייפיה
לגמיע עבדו ורפע אלא ראס ראיis אלסקין ואלא ראס
ראיין כיבין פי ועס עבדו: 21. וישב - ורגע אלא ראיis
אלסקין עלא סקו ונעל אלכאס עלא באף פרעון:
22. זאת - ואלא ראיis כיבין צלב כאלדי פסד ליהון
יוסף: 23. ולא - ולם דכר ראיis אלסקין אלא יוסף
וניס:

מא

1. ויהי - זכאן מן חיד סנתין זכאן ופרעון חילים והוודא
ואקיף עלא כתר ניל: 2. וחנה - והוודא מן בחר ניל סלעת
סבע בקרת חסנת אלמנצאר וסמאן לתם ורעיו פיל פנרק:
3. וחנה - והוודא סבע בקרת אכרת סלעת וראהון

וכן פסוק 20. כע - וכן 3. מרתיכתאך - נרדס. 16. חיי - לבנים.
וכן 3. סכשאת - מחורחות. 17. העלין - 3. אלעאלי. 19. עץ -
אלכוזק. וכן 3. והא עץ בעל קנה חד שמוקעים עליו ויחי סיתת. 3.
לשניה - עץ.

מא

3. באד - תעלת. מ: פיל סרעא - במרעה. וכן בפסוק 18.

22. ויהי - 3. וסלם - וסכא.

מ

10. ועפים - וכן 3. סכורין - נרדס. 9. לאלוס - 3. מן קורס אורס
- סלמי האלוד. כחא וסן קים דו. 10. גצח - 3. דער - פריחת. 3.
לימין אפרעית וראי ורחא - כאסר פריז נצני פריחת. 11. והא פריק
את ראשך - כס יקבאל פריקן אלא חסאכך - יקבד פריק את חסאכך.

וְדָקוֹת בֶּשֶׁר וַתַּעֲמִדְנָה אֶעֱלֶה
הַפְּרוֹת עַל-שֹׁפֶת הַיָּאֵר:
וַתֹּאכְלֶנָה הַפְּרוֹת רֵעוֹת
הַמֵּרָאָה וְדָקַת הַבֶּשֶׁר אֶת שִׁבְעַת
הַפְּרוֹת יִפֹּת הַמֵּרָאָה וְהַבְּרִיאֹת
וַיִּיקֶץ פֶּרְעֹה: וַיֵּשֶׁן וַיַּחֲלֹם
שְׁנִית וַהֲנָה | שִׁבְעַת שְׂבָלִים
עֲלוֹת בִּקְנָה אַחֵר בְּרִיאֹת
וְטֹבוֹת: וַהֲנָה שִׁבְעַת שְׂבָלִים
דָּקוֹת וְשׁוֹדֵפֹת קָדִים צִמְחוֹת
אַחֲרֵיהֶן: וַתִּבְלַעְנָה הַשְּׂבָלִים
הַדָּקוֹת אֶת שִׁבְעַת הַשְּׂבָלִים
הַבְּרִיאֹת וְהַמִּלֵּאוֹת וַיִּיקֶץ
פֶּרְעֹה וַהֲנָה חֲלוֹם: וַיְהִי בְּבֹקֶר
וַתִּפְעַם רוּחוֹ וַיִּשְׁלַח וַיִּקְרָא
אֶת-כָּל-חֲרָטְמֵי מִצְרַיִם וְאֶת-
כָּל-חֲכָמֵיהֶם וַיִּסְפֹּר פֶּרְעֹה לָהֶם
אֶת-חֲלָמוֹ וַאֲיֵן-פֹּתֵר אוֹתָם
לְפֶרְעֹה: וַיַּדְבֵּר שֵׁר הַמִּשְׁקִים
אֶת-פֶּרְעֹה לֵאמֹר אֶת-חֲטָאִי
אֲנִי מִזְכִּיר הַיּוֹם: פֶּרְעֹה קִצָּף
עַל-עַבְדָּיו וַיִּתֵּן אוֹתִי בְּמִשְׁמֶר
בֵּית שֵׁר הַטֹּבָחִים אֹתִי וְאֶת שֵׁר
הָאֹפִים: וַנַּחֲלֵמָה חֲלוֹם בְּלִילָה
אַחַד אֲנִי וְהוּא אִישׁ כְּפֹתֶרֶן
וַחֲלָמוֹ חֲלָמְטִי: וְשֵׁם אֹתִנִּי גִעֹר
עֲבָרִי עֲבֹר לְשֵׁר הַטֹּבָחִים
וְנִסְפֹּר-לוֹ וַיִּפְתֹּר-לֹא אֶת-
חֲלָמְטִי אִישׁ כְּחִלְמוֹ פֹּתֵר:
וַיְהִי כֹאשֶׁר פֹּתֵר-לֹא כֵן הָיָה

אֹתִי הִשְׁיֵב עַל-כִּנִּי וְאֹתִי תָלָה:
וַיִּשְׁלַח פֶּרְעֹה וַיִּקְרָא אֶת-יוֹסֵף
וַיְרִיעֵהוּ מִן-הַבּוֹר וַיַּגְלֵחַ וַיַּחֲלֹף
שִׁמְלָתוֹ וַיָּבֵא אֶל-פֶּרְעֹה:
וַיֹּאמֶר פֶּרְעֹה אֶל-יוֹסֵף חֲלוֹם
חֲלָמְטִי וַפֹּתֵר אֵין אֹתִי וְאֲנִי
שָׁמַעְתִּי עֲלֶיךָ לֵאמֹר תִּשְׁמַע
חֲלוֹם לִפְתֹּר אוֹתִי: וַיַּעַן יוֹסֵף
אֶת-פֶּרְעֹה לֵאמֹר בִּלְעָדִי
אֱלֹהִים יַעֲנֶה אֶת-שְׁלוֹם
פֶּרְעֹה: וַיַּדְבֵּר פֶּרְעֹה אֶל-יוֹסֵף
בְּחֲלָמִי הֲנִי עֹמֵד עַל-שֹׁפֶת
הַיָּאֵר: וַהֲנָה מִן-הַיָּאֵר עֲלוֹת
שִׁבְעַת פְּרוֹת בְּרִיאֹת בֶּשֶׁר וַיִּפֹּת
תֹּאֵר וַתִּרְעִינָה בְּאֹחוֹ: וַהֲנָה
שִׁבְעַת-פְּרוֹת אַחֲרוֹת עֲלוֹת
אַחֲרֵיהֶן וְעֲלוֹת וְרֵעוֹת תֹּאֵר
מֵאֵר וְדָקוֹת בֶּשֶׁר לֹא-דָאִיתִי
כִּהְנָה בְּכָל-אֶרֶץ מִצְרַיִם לֵדַע:
וַתֹּאכְלֶנָה הַפְּרוֹת הַדָּקוֹת
וַהֲרֵעוּ אֶת שִׁבְעַת הַפְּרוֹת
הָרֵאשִׁיטוֹת הַבְּרִיאֹת: וַתִּבְאֲנָה
אֶל-קִרְבָּנָה וְלֹא נִדְעָ כִּי-בָאוּ
אֶל-קִרְבָּנָה וַמֵּרְאוּהֶן רַע
כֹּאשֶׁר בַּתְּחִלָּה וַאֲיֵקֶץ: וַאֲרָא
בְּחֲלָמִי וַהֲנָה | שִׁבְעַת שְׂבָלִים
עֲלוֹת בִּקְנָה אַחֵר מִלֵּאֹת
וְטֹבוֹת: וַהֲנָה שִׁבְעַת שְׂבָלִים
צִמְחוֹת דָּקוֹת שׁוֹדֵפֹת קָדִים
צִמְחוֹת אַחֲרֵיהֶם: וַתִּבְלַעְנָן

הַשְּׂבָלִים הַדָּקוֹת אֶת שִׁבְעַת
הַשְּׂבָלִים הַטֹּבוֹת וַאֲמַר אֶל-
הַחֲרָטְמִים וַאֲיֵן מִגִּיד לִי:
וַיֹּאמֶר יוֹסֵף אֶל-פֶּרְעֹה חֲלוֹם
פֶּרְעֹה אַחֵד הוּא אֶת אֲשֶׁר
הָאֱלֹהִים עָשָׂה הַגִּיד לְפֶרְעֹה:
שִׁבְעַת פְּרוֹת הַטֹּבוֹת שִׁבְעַת שָׁנִים
הֵנָּה וְשִׁבְעַת הַשְּׂבָלִים הַטֹּבוֹת
שִׁבְעַת שָׁנִים הֵנָּה חֲלוֹם אַחֵד
הוּא: וְשִׁבְעַת הַפְּרוֹת הַדָּקוֹת
וַהֲרֵעוּ הָעֲלוֹת אַחֲרֵיהֶן שִׁבְעַת
שָׁנִים הֵנָּה וְשִׁבְעַת הַשְּׂבָלִים
הַדָּקוֹת שׁוֹדֵפֹת הַקָּדִים וַיְהִי
שִׁבְעַת שָׁנִים רַעֲב: הוּא הַדְּבָר
אֲשֶׁר דִּבַּרְתִּי אֶל-פֶּרְעֹה אֲשֶׁר
הָאֱלֹהִים עָשָׂה הִדָּאָה אֶת-
פֶּרְעֹה: הֵנָּה שִׁבְעַת שָׁנִים בָּאוֹת
שִׁבְעַת גִּדּוֹל בְּכָל-אֶרֶץ מִצְרַיִם:
וְקָמוּ שִׁבְעַת שָׁנִים רַעֲב אַחֲרֵיהֶן
וַנִּשְׁכַּח כָּל-הַשִּׁבְעַת בְּאֶרֶץ
מִצְרַיִם וְכָל־הָרַעֲב אֶת-
הָאֶרֶץ: וְלֹא-יִדְעָ הַשִּׁבְעַת
בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם הָרַעֲב הַהוּא
אַחֲרֵי-כֵן כִּי-כָבֵד הוּא מֵאֵד:
וְעַל הַשָּׁנֹת הַחֲלוֹם אֶל-פֶּרְעֹה
פַּעֲמַיִם כִּי-נִכְזַר הַדְּבָר מֵעַם
הָאֱלֹהִים וּמִמֶּהֱרָ הָאֱלֹהִים
לַעֲשׂוֹת: וְעַתָּה יֵדָא פֶּרְעֹה אִישׁ
נָבוֹן וְחָכָם וַיִּשְׁתַּחֲוֶה עַל-אֶרֶץ
מִצְרַיִם: וַעֲשֵׂה פֶּרְעֹה וַיִּפְקֹד

כנר: 19. והנה - והוודא סבע בקרת אכרת טלעת וראהו צעף ורדיאת צורה גרא ופרגת לחם לם נצרת כימיתלון פי גמיע ארץ מצר ליראדוויה: 20. ותאכל-ה - ואכלו אלבקרת אלפרגת ואלרדאוות אלא סבע אלבקרת אלאולניאת אלסמאן: 21. ותכאנה - ואינו אלא גופון ולם נעארף אין אינו אלא גופון ומנצרהוון ראדי באלדי פיל ברוזיה ופיקית: 22. וארא - ונצרת פי חלאמי והוודא סבע סימבלאת טלעת פי קצביה וחדיה מלאנת וחסנאת: 23. והנה - והוודא סבע סמבלאת קידאת צעף מלפוחאת פי הווא סרקי נבתאת וראהוון: 24. ותבלענה - ובלעו סמבלאת צעאף אלא סבע סמבלאת אלחסנאת וקילית אלא לימנגמין וליס מכאביר לוי: 25. ויאמר - וקאל יוסף אלא פרעון חלאם פרעון ואחיד הוא אלא אלדי אלרב צאניע כבאר לפרעון: 26. שבע - סבע בקראת חסנאת סבע סנן הינן וסבע סמבלאת אלחסנאת סבע סנן הינן חלאם ואחיד הוא: 27. ושבע - וסבע אלבקראת אלפרגאת ואלרדיאת טלעת וראהוון סבע סנן הינן וסבע סימבלאת אלפרגאת מלפוחאת פי הווא סרקי יכונ סבע סנן גוע: 28. הוא אלכלאם אלדי כלמת אלא פרעון אלדי אלרב צאניע ארווא אלא פרעון: 29. הנה - הוודא סבע (סימבלאת) סנן גאית סבע עצים פי גמיע ארץ מצר: 30. וקמו - ויקומו סבע סנן גוע וראהוון וינתסא גמיע אלסבאע פי ארץ מצר ויפני אלגוע אלא אהל אלארץ: 31. ולא - ולם ינעיריף אלסבאע פיל ארץ מן קידאם ראלך אלגוע בעד דאלך אף תיקיל הוא גרא: 32. ועל - ועל תיתנאי אלחלאם אלא פרעון מרתין אין מרתאב אלכלאם מן ענר אלרב ומיסתעגיל אלרב ליצנאעו: 33. ועתה - והלאן ינצור פרעון רגול פהים ועאלים ויוכלו עלא ארץ מצר: 34. יעשה - יצנע פרעון ויוכיל

מן בחר אלניל רדיאת אלמנצור וצעף אללחם ווקפו ליזיק בקרת עלא חאפית בחר אלניל: 4. ותאכלנה - ואכלו אלבקרת ורדיאת אלמנצור וצעף אללחם אלא סבע בקרת חסנאת אלמנצור וסמאן ופק פרעון: 5. וייסן - ונם וחילים תאני מרא והוודא סבע סימבלאת טלעת פי קצביה וחדיה סמאן וחסנאת: 6. והנה - והוודא סבע סימבלאת צעף ומלפוחאת פי הווא סרקי נבתאת וראהוון: 7. ותבלענה - ובלאעו סימבלאת צעף אלא סבע סימבלאת סמאן ואלמלאנת ופק פרעון והוודא חילם: 8. וידי - וכאן פיל ציביה ותכראבית רוחו ובעת ונרא אלא גמיע מנגמין מצר ואלא גמיע עולמתהא וחכא פרעון ליהון אלא חלאמו וליס מפסיר ליהון לפרעון: 9. וידבר - וכלאם ראייס סקיין אלא פרעון קאיילא אלא כסאייתי אנא מדכיר אליזם: 10. פרעה - פרעון צבס עלא עכידו וגעל אלי פיל חבס בית ראייס אלגלדין אלי ואלא ראייס אלכיבוד: 11. ונחלמה - וחלמנא חלאם פי ליליה וחדיה אנא והוא רגול כי תפסיר חלאמו חלמנא: 12. ושם - ותם מענא גולאם יהודי עבד לראייס אלגלדין ותכונא לו ופסיר לינא אלא חלמתנא רגול כיחלמו פסר: 13. וידי - וכאן כאלדי פסר לינא כידא צאר אלי רגע עלא מרכזי ואלו עלאב: 14. וישלח - ובעת פרעון ונרא אלא יוסף וסתעגלו מן אלחבס וחלק וגאייר אתיאבו ואינא אלא פרעון: 15. ויאמר - וקאל פרעון אלא יוסף חלאם חלימית ומפסיר לים אלו ואנא סמיעית עליך קאיילא תיסמע חלאם ליתפסיר אלו: 16. ויען - וגווב יוסף אלא פרעון קאיילא מנגיר עילמי אלרב יגאוויב אלא סלאם פרעון: 17. וידבר - וכלם פרעון אלא יוסף פי חלאמי הוודאני ואקיף עלא חפית בחר אלניל: 18. והנה - והוודא מן בחר אלניל טלעת סבע בקראת סמאן לחם וחסנאת אלצורה ורעיו פיל

3: מישוכת - מוכות שרכ. 3: מקדראת - יכשות. 24: מצר - 3: מיפסיר - פותר. 27: חרקות - וחרקות. וכן 33. 29: שבע - 3: וחלץ - וול. 30: רעב - 3: גוע או נלא - רעב או יסר. חמרין - תרשכי חמרין. וכן 3: 3: קם אלארץ - קם חמרין. 33: וישיחוד - ויסגוד, וכן 3: 3: ויעלו -

4: חקת - ורדת. 33: חקקאת - וחקת. וכן לחץ. 5: שבלים - 3: סינבלת. 3: סינבלאת, וכן לחץ. 6: ושחשת - 3: כתרטוטנו. 3: ומנצרהא - ומוכות. 14: ויריצו - ומיהרצו. וכן 3: 3: ורנאו - ורצו. 18: בלעדי - בלעדי תכסתי. 33: מן גירי - בלעדי. 29: צנפות - יכשות.

פקדים על-הארץ וחמש
את-ארץ מצרים בשבע שני
השבע: ויקבצו את-כל-אכל
השנים הטבות הבאת האלה
ויצברו-בר תחת יד-פרעה
אכל בערים ושמרו: והיה
האכל לפקדון לארץ לשבע
שני הרעב אשר תהיין בארץ
מצרים ולא-תכרת הארץ
ברעב: ויטב הדבר בעיני
פרעה ובעיני כל-עבדיו:
ויאמר פרעה אל-עבדיו
הנמצא כזה איש אשר רוח
אלהים בו: ויאמר פרעה אל-
יוסף אחרי הודיע אלהים
אותה את-כל-זאת אין-נבון
וחכם כמות: אתה תהיה על-
ביתי ועל-פיה ישק כל-עמי
רק הכסא אגדל ממך: ויאמר
פרעה אל-יוסף ראה נתתי
אתך על כל-ארץ מצרים:
ויסר פרעה את-טבעתו מעל
ידו ויתן אתה על-יד יוסף
וילבש אותו בגדי-שש ושם
רכב הזהב על-צווארו: וירכב
אתו במרכבת המשנה אשר-
לו ויקראו לפניו אברך ונתן
אתו על כל-ארץ מצרים:
ויאמר פרעה אל-יוסף אני
פרעה ובלעדיך לא-ידיע איש

את-ידו ואת-רגלו בכל-ארץ
מצרים: ויקרא פרעה שם-
יוסף צפנת פענח ויתן-לו את-
אסנת בת-פוטו פרע כהן אן
לאשה ויצא יוסף על-ארץ
מצרים: ויוסף בן-שלשים
שנה בעמדו לפני פרעה מלך-
מצרים ויצא יוסף מלפני
פרעה ויעבר בכל-ארץ
מצרים: ותעש הארץ בשבע
שני השבע לקמצים: ויקבץ
את-כל-אכל שבע שנים
אשר היו בארץ מצרים ויתן
אכל בערים אכל שדה-העיר
אשר סביבותיה נתן בתוכה:
ויצבר יוסף בר כחול הים
הרבה מאד עד כי-חדל לספר
כי-אין מספר: וליוסף ילד שני
בנים בטרם תבוא שנת הרעב
אשר ילדה-לו אסנת בת-פוטו
פרע כהן און: ויקרא יוסף
את-שם הבכור מנשה כי-נשני
אלהים את-כל-עמלי ואת
כל-בית אבי: ואת שם השני
קרא אפרים כי-הפריני אלהים
בארץ ענני: ותכלינה שבע
שני השבע אשר היה בארץ
מצרים: ותחלינה שבע שני
הרעב לבוא כאשר אמר יוסף
והי רעב בכל-הארצות ובכל-

ארץ מצרים היה לחם: ותרעב
כל-ארץ מצרים ויצעק העם
אל-פרעה ללחם ויאמר פרעה
לכל-מצרים לכו אל-יוסף
אשר-ואמר לכם תעשו:
והרעב היה על כל-פני הארץ
ויפתח יוסף את-כל-אשר
בהם וישבר למצרים ויחזק
הרעב בארץ מצרים: וכל-
הארץ באו מצרימה לשבר
אל-יוסף כי-חזק הרעב בכל-
הארץ: וירא יעקב כי-יש-שבר
במצרים ויאמר יעקב לבניו
למה תתראו: ויאמר הנה
שמעתי כי-יש-שבר במצרים
ודו-שמה ושברו-לנו משם
ונחיה ולא נמות: ויידו
אחי-יוסף עשרה לשבר בר
מצרים: ואת-בנימין אחי
יוסף לא-שלח יעקב את-אחיו
כי אמר פן-יקראנו אסון:
ויבאו בני ישראל לשבר בתוך
הבאים כי-היה הרעב בארץ
כנען: ויוסף הוא השליט על-
הארץ הוא המשביד לכל-
עם הארץ ויבאו אחי יוסף
וישתחו-לו אפים ארצה:
וירא יוסף את-אחיו ויסרם
ויתנפר אליהם וידבר אתם
קשות ויאמר אלהם מאן

49. ויעבר - וגמע יוסף מגל כי רמל אלבתר כתיר גרא חיתא אין אנמנע ליעיד אין לים עדאד: 50. וליוסף אנוולד חנן חנן קבל מא חגי סנת אלגוע אלדי ולדית לו אסנת כינית פוסי פרע כביר און: 51. ויקרא - וסמא יוסף אלא איסים אלכיכיר מנסה אין נסאני אלרב אלא גמיע שקאיי ואלא גמיע בית אבי: 52. ואת - ואלא איסים אלתאני סמא אפרים אין אנמני אלרב פי ארץ פיקרי: 53. ותכלינה - וכלצו סבע סנן אלשבאע אלדי כאן פי ארץ מצר: 54. ותחילנה - ובדיו סבע סנן אלגוע ליגו כאלדי קאל יוסף וצאר גוע פי גמיע אלאראצי ופי גמיע ארץ מצר כאן סועאס: 55. ותדעב - וגאעית גמיע אהל ארץ מצר וצורך אלקום אלא פרעון ליסועאס וקאל פרעון לגמיע מצריין מצו אלא יוסף אלדי יקול ליכון תצנעה: 56. וחורעב - ואלגוע צאר עלא גמיע וגה אלארץ ופתח יוסף אלא גמיע אלדי פיהום ובאע לל מצריין וקוו אלגוע פי ארץ מצר: 57. וכל - וגמיע אהל אלארץ איגו למצר ליסתירו מן יוסף אין קווי אלגוע פי גמיע אלארץ:

מב

1. וירא - ונצר יעקוב אין מווגוד ביע פי מצר וקאל יעקוב לכנינו אליש תתביאנו: 2. ויאמר - וקאל הוודא סמיעית אין מווגוד ביע פי מצר נוילו תם ושתרו לינא מן תם ונעיש ולם נמות: 3. וידדו - וגולו אכוואת יוסף עשרה ליסתירו מגל מן מצר: 4. ואת - ואלא כנימין אכו יוסף לם בעת יעקוב מע אכוותו אין קאל לילא יצארפו מות: 5. ויבאו - ואיגו כנין ישראל ליסתירו פי וצט אלגאין אין צאר גוע פי ארץ כנען: 6. ויוסף הוא אלחאכים עלא אלארץ הוא באייע לגמיע קום אלארץ ואיגו אכוואת יוסף וסגדו לו על וגה לל ארץ: 7. וירא - ונצר יוסף אלא אכוותו וחקהון

ויכלא עלא אלארץ ויקליד אלא ארץ מצר פי סבע סנן אלשבאע: 36. ויקבצו - ויגמעו אלא גמיע מגאל סנן אלחסנאט אלגאית הדולי ויגמעו מגאל תחת ודיכים פרעון מגל פיל קורא ויחפצו: 38. ויהי - ויכון מגאל לל וכאליה לל ארץ לסבע סנן אלגוע אלדי יכוט פי ארץ מצר ולם תנקיטיע אלארץ פיל גוע: 37. וייטב - וחסן אלכלאם פי חצירת פרעון ופי חצירת גמיע עכידה: 38. ויאמר - וקאל פרעון אלא עבידו אנכאן אנווגר כי הארא רגול אלדי אלהם גבויה אלרב פי: 39. ויאמר - וקאל פרעון אלא יוסף בעד מערף אלרב אילאך אילא גמיע הארי לים פהים ועאלים מתלך: 40. אתה - אנתא תכון וכיל עלא בתי ועלא קולך יתקוות גמיע קומי פקס כירסי צלטאניה יכון אעצם מינאך: 41. ויאמר - וקאל פרעון אלא יוסף נצור געלת אלך עלא גמיע ארץ מצר: 42. ויסר - וזוול פרעון אלא כתמו מן עלא ידו וגעל ליהא עלא יד יוסף ולבס אלו אתייאב כתאן וגעל סוק דהב עלא עינקו: 43. וירכב - ורכב אלו פי מרכוב תאני אלדי לו ונארו קידמו אב אלמאליך וכל אלו עלא גמיע ארץ מצר: 44. ויאמר - וקאל פרעון אלא יוסף אנא פרעון ומן גיד עילמאך לם ירפע רגול אלא ידו לימסיך צלאח ואלא רגלו לירכאב ליל פי גמיע ארץ מצר: 45. ויקרא - וסמא פרעון איסים יוסף כאטיף ליכביא ועסא לו אלא אסנת כינית פוסי פרע כביר און ליל אמרה וברג יוסף חאכים עלא ארץ מצר: 46. ויוסף איבין תלתן סגיה פי וקפו קראם פרעון מליך מצר וברג יוסף מן קרם פרעון ופת פי גמיע ארץ מצר: 47. ותעש - וגמעית אהל אלארץ פי סבע סנן אלשבאע לל מכאזין: 48. ויקבצו - וגמע אלא גמיע מגל סבע סנן אלדי כאנו פי ארץ מצר וגמע מגל פיל קורא מגל חקלית אלקרייה אלדי מיסתיריהא געל פי מבינהא:

ויתגרו: 35. יד פרעה - שלמון פרעה ב תרגם טילולית: 38. רוח אלהים - רוח נבואת אלהים וכן ב: מן קדם אלה - מלפני האלהים: 40. חבטא - ביסא המכות וכן ב: בעקבות תיא (כורס מלכותא): 41. נתתי אתך - נתתיך ב: וכלת איתך - סיעיתך: 43. במרכבת המשנה - מרכבה שנייה ב: מרכבת אלווארייה - מרכבת הקורות וכן ב: אמר - אבי המלך וכן ב: אב ליל מליך - אב למלך בעקבות תיא נאכא למלכא: 44. ובלעדיך - ובלעדי חכמתך ב: ומן גיד אמר - ובלעדי פקודתך בעקבות תיא (ובר מסימך) לא ידים וגו' - לא ידים איש את ידו לחזיק בגשק ואת רגלו לרכוב על סוס וכן ב: בעקבות תיא: 45. צענה סענה - ספענה צמנוח וכן ב: בעקבות תיא: גברא דמססוך גלין ליה. סך - גדול וכן ב: בעקבות תיא (רכא) וכן בפסוק 50. כן נהגו גם במדק.

ראת בראשית 1996, עמ' 28. לא כן נהגו בעיראק, שתרגמו: לאדם - משרת (תורה ודרכיה) וכן (תורה תרמים). 47. לקמציס - לאוצרות, וכן ב: בעקבות תיא (לאוצרין). 49. ויעבר - וכן ב: אך ג: וכוואם - וערם. 51. חכבור - הגדול ב: אלבתר - חכבור. 54. ארץ מצרים - ב: אהל מצר - תושבי מצרים. 56. ויפתח וגו' - ג: אלא גאמיע אלמכאון אלדי פידח אלמגלי - את כל האוצרות אשר בהם התכוואה למצרים - למצריים. ב: למצר - למצרים.

מב

1. שפר - מכירה ב: מינאל - תבואה, וכן בחמסך. תתראו - ב: תיראו שבעים, בעקבות רש"י למה תראו עצמכם בפני בני יסמעאל ובני עשו כאלו אתם שבעים. ג: תתצורו או תתצעפו - תיראו או תהיו כחושים, וגם

באתם ואמרו מארץ כנען
 ח לשבר-אכל: ויכר יוסף את-
 ט אחיו והם לא הכירו: ויזכר
 יוסף את החלמות אשר חלם
 להם ויאמר אלהם מרגלים
 אתם לראות את-עדות הארץ
 י באתם: ויאמרו אליו לא אדני
 ועבדיך באו לשבר-אכל:
 יא כלנו בני איש-אחד נחנו כנים
 אנחנו לא-היו עבדיך מרגלים:
 יב ויאמר אלהם לא כי-עדות
 יג הארץ באתם לראות: ויאמרו
 שנים עשר עבדיך אחים |
 אנחנו בני איש-אחד בארץ
 כנען והנה הקטן את-אבינו
 יד היום והאחר איננו: ויאמר
 אלהם יוסף הוא אשר דברתי
 אלכם לאמר מרגלים אתם:
 טו בזאת תבחנו חי פרעה אם-
 תצאו מזה כי אם-בבוא
 טז אחיכם הקטן הנה: שלחו
 מכס אחד ויקח את-אחיכם
 ואתם האסרו ובחנו דבריכם
 האמת אתכם ואם-לא חי
 יז פרעה כי מרגלים אתם: ואסף
 אתם אל-משמר שלשת
 יח ימים: ויאמר אלהם יוסף ביום
 השלישי זאת עשו וחיו את-
 יט האלהים אני ורא: אם-כנים
 אתם אחיכם אחי ואסר בבית

משמרכם ואתם לכו הביאו
 כ שבר רעבון בתיכם: ואת-
 אחיכם הקטן תביאו אלי
 ויאמנו דבריכם ולא תמותו
 כא ויעשו-כן: ויאמרו איש אל-
 אחיו אבל אשמים | אנחנו
 על-אחינו אשר ראינו צרת
 נפשו בהתחננו אלינו ולא
 שמענו על-כן באה אלינו
 כב הצרה הזאת: ויען ראובן אתם
 לאמר הלוא אמרתי אליכם |
 לאמר אל-תחטאו בילד ולא
 שמעתם וגם-דמו הנה נדרש:
 כג והם לא ידעו כי שמע יוסף כי
 ס המליץ בינתם: ויסב מעליהם
 ויבך וישב אלהם וידבר אלהם
 ויקח מאתם את-שמעון
 סז ויאסור אתו לעיניהם: ויצו
 יוסף ומלאו את-כליהם בר
 ולהשיב כספיהם איש אל-
 שקו ולתת להם צרה לדרך:
 ס ויעש להם כן: וישאו את-
 שברם על-חמוריהם וילכו
 כז משם: ויפתח האחר את-שקו
 לתת מספוא לחמור במלון
 וירא את-כספו והנה-הוא
 סח בכי אמתחתו: ויאמר אל-
 אחיו הושב כספי וגם הנה
 באמתחתי ויצא לבס ויחרדו
 איש אל-אחיו לאמר מה-זאת

כז עשה אלהים לנו: ויבאו אל-
 יעקב אביהם ארצה כנען
 ויגידו לו את כל-הקרת
 ל אתם לאמר: דבר האיש אדני
 הארץ אתנו קשות ויתן אתנו
 לא כמרגלים את-הארץ: ונאמר
 אליו כנים אנחנו לא היינו
 לב מרגלים: שנים-עשר אנחנו
 אחים בני אבינו האחד איננו
 והקטן היום את-אבינו בארץ
 ל כנען: ויאמר אלינו האיש
 אדני הארץ בזאת ארע כי
 כנים אתם אחיכם האחר
 הניחו אתי ואת-רעבון בתיכם
 לד קחו ולכו: והביאו את-אחיכם
 הקטן אלי וארעה כי לא
 מרגלים אתם כי כנים אתם
 את-אחיכם אתן לכם ואת-
 לה הארץ תסחרו: והיו הם
 מריקים שקיהם והנה-איש
 צרוד-כספו בשקו ויראו את-
 צרודת כספיהם המה ואביהם
 לד ויראו: ויאמר אלהם יעקב
 אביהם אתי שבלתם יוסף
 איננו ושמעון איננו ואת-
 בנימן תקחו עלי היו כלנה:
 לז ויאמר ראובן אל-אביו לאמר
 את-שני בני תמית אם-לא
 אביאנו אליה תנה אתו על-ידי
 לח ואני אשיבנו אליה: ויאמר

24. ויסב - ונדאר מן עליהן וביכי וריגיע אליהן וכלם אליהן ואכר מן ענדהן אלא סמעון וחבס אלו לחצרתהון: 25. ויצו - ויצא יוסף ומאלו אלא אוניהן מגל וליראגיע פצתהון רגול אלא כיסו וליעסי ליהן ויוואריה ליסריק רציניע ליהן כידא: 26. וישא - וחמלו אלא מגלהן עלא חמדהן ומציו מן תם: 27. ויפתח - ופתח אלואחיד אלא כיסו ליגעל עאליק לחמרו פיל מבאת ונצר אלא פיעתו והוודא הוא פי תים עידלה: 28. ויאמר - וקאל אלא אכוותו רגאע פיעתי ואיצה הוודא פי עידלי וראח קלבהן ונגעזו רגול אלא אכו קאיילא איש האדי ציניע אלרב לינא: 29. ויבא - ואינו אלא יעקוב אבוהן לארץ כנען וכברו לו אלא גמיע מצדפאת ליהן קאיילא: 30. דבר - כלם רגול אסתאר אלארץ מענא צעובייאת וגעל לינא כידווסיס אלא אלארץ: 31. ונאמר - וקלנא אליה צדקן נחנא לם כינא דווסיס: 32. שנים - תנעסר נחנא אכווייה בנין אבונא אלואחיד ליסו ואלזגיד אליוס מע אבונא פי ארץ כנען: 33. ויאמר - וקאל אלינא רגול אסתאר אלארץ פי האדי אערדין אין צדקן אנתו אבוכון אלואחיד כאלו ענדי ואלא מגל ביזחכך כידו ומצו: 34. וחביאו - וגיבו אלא אבוכון זגיד אליי ואערדין אין לם דווסיס אנתו אין צדקן אנתו אלא אבוכון אעסי ליכון ואלא אלארץ תאגרו: 35. ויהי - וכאן הימא מפרגין כיאשהן והוודא רגול צירית פיעתו פי כסתו ונצרו אלא צראר פצתהן הימא ואכוהן וכאסה: 36. ויאמר - וקאל אליהן יעקוב אבוהן אלי עדמתו יוסף ליסו וסמעון ליסו ואלא בנימין תכדו עלי כאנו כלהן: 37. ויאמר - וקאל ראובן אלא אבו קאיילא אלא תנין בניני תמווית אנכאן לם אניבו אליך עסי אלו עלא ידי ואנא ארגעו אליך: 38. ויאמר - וקאל לם ינויל בני מעכון אין אבו מת והוא לזוחדו אתבקא

ותגרב אליהן וכלאם מעהן צעובייאת וקאל אליהן מנין גיתו וקאלו מן ארץ כנען לינסתירי מגל: 8. ויבר - וחקק יוסף אלא אכוותו והימא לם חקק: 9. ויזכר - ודכר יוסף אלא ליחלמאת אלדי חילים ליהן וקאל אליהן דווסיס אינתו ליתניצרו אלא סוויית אלארץ גיתו: 10. ויאמרו - וקאלו אליה לם סידי ועבידך אינו ליסתרו מגל: 11. כלנו - כילנא בנין רגול ואחיד נחנא צדקן נחנא לם כאנו עבידך דווסיס: 12. ויאמר - וקאל אליהן לם אין סוויית אלארץ גיתו ליתניצרו: 13. ויאמרו - וקאלו תנעסר עבידך אכווייה נחנא בנין רגול ואחיד פי ארץ כנען והוודא אלזגיד מע אבונא אליוס ואלואחיד ליסו: 14. ויאמר - וקאל אליהן יוסף הוא אלדי כלמת אליכון קאיילא דווסיס אינתו: 15. בזאת - פי האדי תנפרקו היאת פרעון אנכאן תכרגו מן הינא פלאכך מני אבוכון אלזגיד הינא: 16. שלחו - בעתו מנכון ואחיד ויאבד אל אבוכון ואנתו אנחבסו וינפרקו כלמכון אלחאק מעכון ואנכאן לם היאת פרעון אין דווסיס אינתו: 17. ויאסף - וגמע ליהן אלא אלחבס תלאת איאם: 18. ויאמר - וקאל אליהן יוסף פי יום אלתאלית האדי צנאעו ועישו מן רב אנא כאיך: 19. אם - אנכאן צדקן אנתו אבוכון אלואחיד ינחביס פי בית הבסכון ואנתו מצו ואדו מגל גוע ביזחכון: 20. ואת - ואלא אבוכון זגיד תגיבו אליי ויתחקקו כלמכון ולם תמותו וצינעו כידא: 21. ויאמרו - וקאלו רגול אלא אבו תחקיק מלזומין נחנא עלא אבונא אלדי נצרנא ציקית נפסו פי תבדעו אלינא ולם סמענא מינו עלא דאליך איגית אלינא אלציקה האדי: 22. ויען - וגווב ראובן ליהן קאיילא הוולא קילית אליכון קאיילא לא תכסו פיל ולאד ולם סמענו ואיצה דמו הוודא אתפתס: 23. והם - והימא לם עירסו אין סאמיע יוסף אין תרגמאן כנאתהון:

חייבים. 32. במין - חומאים. 22. נירש - מחומס. 32. אינמלכ - נדרש. 33. חמליך - מתרגם, וכן 32. כעקבות תיא (מתורגמן). 36. ויצא לבם - הלך לבם. 37. ויבר - ויזכר. 38. ויאמר - ויאמר. 39. ויבא - ויבא. 40. ויבא - ויבא. 41. ויבא - ויבא. 42. ויבא - ויבא. 43. ויבא - ויבא. 44. ויבא - ויבא. 45. ויבא - ויבא. 46. ויבא - ויבא. 47. ויבא - ויבא. 48. ויבא - ויבא. 49. ויבא - ויבא. 50. ויבא - ויבא. 51. ויבא - ויבא. 52. ויבא - ויבא. 53. ויבא - ויבא. 54. ויבא - ויבא. 55. ויבא - ויבא. 56. ויבא - ויבא. 57. ויבא - ויבא. 58. ויבא - ויבא. 59. ויבא - ויבא. 60. ויבא - ויבא. 61. ויבא - ויבא. 62. ויבא - ויבא. 63. ויבא - ויבא. 64. ויבא - ויבא. 65. ויבא - ויבא. 66. ויבא - ויבא. 67. ויבא - ויבא. 68. ויבא - ויבא. 69. ויבא - ויבא. 70. ויבא - ויבא. 71. ויבא - ויבא. 72. ויבא - ויבא. 73. ויבא - ויבא. 74. ויבא - ויבא. 75. ויבא - ויבא. 76. ויבא - ויבא. 77. ויבא - ויבא. 78. ויבא - ויבא. 79. ויבא - ויבא. 80. ויבא - ויבא. 81. ויבא - ויבא. 82. ויבא - ויבא. 83. ויבא - ויבא. 84. ויבא - ויבא. 85. ויבא - ויבא. 86. ויבא - ויבא. 87. ויבא - ויבא. 88. ויבא - ויבא. 89. ויבא - ויבא. 90. ויבא - ויבא. 91. ויבא - ויבא. 92. ויבא - ויבא. 93. ויבא - ויבא. 94. ויבא - ויבא. 95. ויבא - ויבא. 96. ויבא - ויבא. 97. ויבא - ויבא. 98. ויבא - ויבא. 99. ויבא - ויבא. 100. ויבא - ויבא.

הפירוש השני הוא בעקבות רש"י ומפי אחרים שמעתי שהוא לשון כמיתה, למה תהיו בודשים ברעב. 16. תבחו - תיבדלו. 3. תיחמוק - יאמרו לכם. 3. תתגראבו - תתנסו, וכן בהמשך. 18. ואלהים - 3. מן קדם אלרב - סלפני האלהים. 19. שפר רעכון - תבואת רעב. 3. מינאל אלדי נקיץ - ותבואה חסרה, כתיא (עבודא וחסר). 3. מנאל קות - תבואה לפרנסה. 20. ויאמרו - ויזכרו. 32. וייתצדק - ויאמרו. 21. אשמים -

לא ירד בני עמכם כי אחיו
מת והוא לבדו נשאר וקראהו
אסון בדרך אשר תלכו בה
והורדתם את שובתי ביגון
מג^א שאולה: והרעב כבר בארץ:
ב והיו כאשר כלו לאכל את-
השבר אשר הביאו ממצרים
ויאמר אליהם אביהם שבו
ג שברו לנו מעט אכל: ויאמר
אליו יהודה לאמר העד העד
בני האיש לאמר לא תראו
ד פני בלתי אחיכם אתכם: אם-
ישף משלח את אחינו אתנו
ה נרדה ונשברה לה אכל: ואם-
אינה משלח לא נרד כי האיש
אמר אלינו לא תראו פני
ו בלתי אחיכם אתכם: ויאמר
ישראל למה הרעתם לי להגיד
י לאיש העוד לכם אח: ויאמרו
שאל שאל האיש לנו
ולמולדתנו לאמר העוד
אביכם חי היש לכם אח ונגד-
לו על פי הדברים האלה
הידוע נרע כי יאמר הורידו
ח את אחיכם: ויאמר יהודה
אל ישראל אל אביו שלח הנה
אתי ונקומה ונלכה ונחיה ולא
נמות גם אנחנו גם אתה
ט גם טפנו: אנכי אערבני מידי
תבקשני אם לא הביאתיו

אליה והצגתיו לפניך וחתאתי
י לה כל הימים: כי לולא
התמהמהנו כי עתה שבנו זה
יא פעמים: ויאמר אלהם ישראל
אביהם אם כן אפוא זאת
עשו קחו מזמרת הארץ
בכליכם והורידו לאיש מנחה
מעט צרי ומעט רבש נכאת
כ ולט בטנים ושקדים: וכסף
משנה קחו בידכם ואת הכסף
המושב בפי אמתחתיכם
תשיבו בידכם אולי משגה
ל הוא: ואת אחיכם קחו וקומו
ד שובו אל האיש: ואל שדי יתן
ה לכם רחמים לפני האיש ושלח
לכם את אחיכם אחר ואת-
בנימין ואני כאשר שכלתי
ו שכלתי: ויקחו האנשים את-
המנחה הזאת ומשנה כסף
לקחו בידם ואת בנימין ויקמו
וירדו מצרים ויעמדו לפני
ז יוסף: וירא יוסף אתם את-
בנימין ויאמר לאשר על ביתו
הבא את האנשים הביתה
וטבח טבח והכן כי אתי ואכלו
ח האנשים בצעירים: ויעש
האיש כאשר אמר יוסף ויבא
האיש את האנשים ביתו
ט יוסף: ויראו האנשים כי
הובאו בית יוסף ויאמרו על-

דבר הכסף השב באמתחתינו
בתחלה אנחנו מובאים
להתגלל עלינו ולהתנפל עלינו
ולקחת אתנו לעבדים ואת-
ט חמרינו: ויגשו אל האיש
אשר על בית יוסף וירבו
כ אליו פתח הבית: ויאמרו
בי אדני ירד ירדנו בתחלה
כא לשבר אכל: והיו כי באנו
אל המלון ונפתחה את-
אמתחתינו והנה כסף איש
בפי אמתחתו כספנו במשקלו
כב ונשב אתו בידנו: וכסף אחר
הורדנו בידנו לשבר אכל
לא ידענו מי שם כספנו
כ באמתחתינו: ויאמר שלום
לכם אל תיראו אלהיכם
ואלהי אביכם נתן לכם מטמון
באמתחתיכם כספכם בא אלי
ויוצא אלהם את שמעון:
ד ובא האיש את האנשים
ביתה יוסף ויתן מים
וירחצו רגליהם ויתן מספוא
ז לחמריהם: ויכינו את המנחה
עד בוא יוסף בצעירים כי
שמעו כי שם יאכלו לחם:
ח ובא יוסף הביתה וביאו לו
את המנחה אשר בידם
הביתה וישתחוו לו ארצה:
ט ושאל להם לשלום ויאמר

ליכון אלא אבוכון אכיר ואלא בנימין ואנא כאלדי עדמית
עדמית: 15. ויקחו - ואכדו אלארגל אלא אלהדיה
האדיוטאקן פיצה אכדו פי ידיו ואלא בנימין וקמו
ונולו למצר ווקמו קדאם יוסף: 16. וירא - «נצור» יוסף
מעהון אלא בנימין וקאל לאלדי וکیل עלא ביתו גיב
אלא אלארגל לל בית ודבח דביחה והאיר אין מעי יאכלו
אלארגל פיל צהדיה: 17. ויעש - וציניע אלארגל
כאלדי קאל יוסף וגאב אלארגל אלא אלארגל לבית
יוסף: 18. וייראו - ובאפו אלארגל אין אנגבו בית יוסף
וקאלו עלא סכאב אלפיצה אלארגל פי עדלנא פיל בדויה
נחנא מן גאבין < ליתכבר עלינא וליתמצבר עלינא ויאכוד
לינא לל עבד ואלא חמירנא: 19. ויגשו - ותקדמו אלא
אלארגל אלדי וکیل עלא בית יוסף וכלמו אליה באב
אלבית: 20. ויאמרו - וקאלו בדכול סידי נול נולנא פיל
בדויה לינישתירי מנאל: 21. ויהי - וכאן אין גינא אלא
אלמבאת ופתחנא אלא עדלנא והוודא פיצית רגול
פי תים עידלו פיציתנא פי וחזו ורגענא אלו פי ידינא:
22. וכסף - ופירצא אביר נולנא פי ידינא לינישתירי
מגל לם ערפנא מינו געל פיציתנא פי עדלנא:
23. ויאמרו - וקאל סלם ליכון לא תכאפו אלהכון
ואילאה אבוכון געל ליכון מסלאב פי עדלכון פיציתכון
איגית אלי ואכרג אליהון אלא שמעון: 24. ויבא -
וגאב אלארגל אלא אלארגל לבית יוסף וגעל מא
וכסלו רגליהון וגעל עליק לחמיריהון: 25. ויפינו -
והיירו אלא ליהדיה חיתא מגי יוסף פיל צהדיה אין
סימעו אין תם יאכלו סועאם: 26. ויבא - ואיגא יוסף
לל בית וגאבו לו אלא ליהדיה אלדי פי ידיו לל בית
וסגרו לו לל ארץ: 27. וישאל - וסאל ליהון ליסלאם
וקאל אנכאן סלאם אבוכון אלכתיאר אלדי קילתו

ויעדמו מות פיל טריק אלדי תמצו פיהא ותנולו אלא
סיבתי פיל כדאר לל קבר:

מג

1. וחרעב - ואלגוע תיקיל פיל ארץ: 2. ויהי - וכאן בי
אלדי כמאלו ליכלו אלא מנאל אלדי גאבו מן מצר וקאל
אליהון אבוהון רגאעו שתרז לינא מן קליל לימנאל:
3. ויאמרו - וקאל אליה יהודה קאילא שוהיד שהאר
פינא אלארגל קאילא לם תנצרו וגהי ליליס אבוכון מעכון:
4. אם - אנכאן מווגודך באעית אלא אבונא מענא
ננזיל ונשתירי לך מגל: 5. ואם - ואנכאן ליסך באעית לם
ננזיל אין אלארגל קאל אלינא לם תנצרו וגהי ליליס אבוכון
מעכון: 6. ויאמרו - וקאל ישראל אליש אסיתו לי
לתכברו לירגול אנכאן עאר ליכון ארץ: 7. ויאמרו -
וקאלו סאל סאל אלארגל לינא ולמוולדתנא קאילא
אנכאן עאר אבוכון עאייש אנכאן מווגוד ליכון ארץ וכברנא
לו עלא קול אלכלם הדולי אנכאן ערץ נעדיף אין יקול
נולו אלא אבוכון: 8. ויאמרו - וקאל יהודה אלא ישראל
אבו בעאת אלגולם מעי ונקום ונימצו ונעיש ולם נמות
איצא נחנא איצא אנתא איצא ספלנא: 9. אנכי - אנא
אכפלו מן ידי תסלכו אנכאן לם אגיבו אליך ואווקפו קידמך
ואכטא לך סול אלאיאם: 10. פי - אין לולא תעזוקנא אין
הלן רגענא הארא מרתין: 11. ויאמרו - וקאל אליהון
ישראל אבוהון אנכאן כידא הלן האדי צנעו כרו מן תמר
אלארץ פי אווניכון ונולו לירגול הדיה קליל תריאק
וקליל עסל שמע ובלוס ביטים ולוז: 12. וכסף - ופיצה
טאקין כידו פי ידיכון ואלא אלפיצה אלמרנע פי תים
עידלכון תרגעו פי ידיכון בלכי גלטה הוא: 13. ואת -
ואלא אבוכון כידו וקומו רגאעו אלא אלארגל: 14. ואל -
וטיק אלכאפי יגעל ליכון רחמת קדאם אלארגל ויבעת

מב

11. מזמרת - ספרי: 3. סין פוזאבי - ספירות: 3. מן אלמפתיליך - מן
המשובת, כתיב (ממשכת) וכן רשי וראב"ע. נבאת - נרות, וכן בב.
וראת רשי' שקות. 14. שבלתי - ראה לעיל מב 36. 18. וירא - לא

תרנב. והשלמו על פי ב. תנ"ך. 18. פוזאבי - מן גאבין (=מגאבין).
לחנאל - לחנאל. 3. ליתחנ - לחש עילה: 3. ליתחנ - לחש
(עילה נגדו). ולחנאל - לחש. 3. ליתחנאל: ולרשות: 3. ליתחנ - (לחש
עילה). 27. וי - 3. מיב - גרפים, וכן בפסוק 28.

השלום אביכם הזקן אשר
 אמרתם העודני חי: ואמרו
 שלום לעבדה לאבינו עודני
 חי ויקדו וישתחו: וישא עיניו
 וירא את בנימין אחיו בן-אמו
 ויאמר הוה אחיכם הקטן
 אשר אמרתם אלי ויאמר
 אלהים יחנה בני: וימהר יוסף
 כי-נכמדו רחמיו אל-אחיו
 ויבקש לבכות ויבא החדרה
 ויבך שמה: וירחץ פניו ויצא
 ויתאפק ויאמר שימו לחם:
 וישימו לו לבדו ולהם לבדם
 ולמצרים האכלים אתו
 לבדם כי לא יוכלון המצרים
 לאכל את-העברים לחם כי-
 תועבה הוא למצרים: וישבו
 לפניו הבכר כבכרתו והצעיר
 כצערתו ויתמהו האנשים איש
 אל-רעהו: וישא משאת מאת
 פניו אלהם ותרב משאת
 בנימן ממשאת כלם חמש
 מד ידות וישתו וישכרו עמו: ויצו
 את-אשר על-ביתו לאמר
 מלא את-אמתחת האנשים
 אכל כאשר יוכלון שאת ושים
 כסף-איש בפי אמתחתו:
 ואת-גביעי גביע הכסף תשים
 בפי אמתחת הקטן ואת כסף
 שבדו ויעש כדבר יוסף אשר

וישתחו

דבר: הבקר אור והאנשים
 שלחו המה וחמריהם: הם
 יצאו את-העיר לא הרחיקו
 ויוסף אמר לאשר על-ביתו
 קום רדף אחרי האנשים
 והשגתם ואמרת אלהם למה
 שלמתם רעה תחת טובה:
 הלוא זה אשר ישתה אדני בו
 והוא נחש ינחש בו הדעתם
 אשר עשיתם: וישגם וידבר
 אלהם את-הדברים האלה:
 ויאמרו אליו למה ידבר אדני
 כדברים האלה חלילה לעבדיך
 מעשות כדבר הזה: הן כסף
 אשר מצאנו בפי אמתחתנו
 השיבנו אליה מארץ כנען
 ואיך נגב מבית אדניך כסף או
 זהב: אשר ימצא אתו מעבדיך
 ומת וגם-אנחנו נהיה לאדני
 לעבדים: ויאמר גם-עתה
 כדבריכם כן-הוא אשר ימצא
 אתו יהיה-לי עבד ואתם תהיו
 נקים: וימהרו ויורדו איש את-
 אמתחתו ארצה ויפתחו איש
 אמתחתו: ויחפש בגדול החל
 ובקטן כלה וימצא הגביע
 באמתחת בנימן: ויקדעו
 שמלתם ויעמסו איש על-
 חמרו וישבו העירה: ויבא
 יהודה ואחיו ביתה יוסף והוא

סססס

עודני שם ויפלו לפניו ארצה:
 ויאמר להם יוסף מה-המעשה
 הזה אשר עשיתם הלא
 ידעתם כי-נחש ינחש איש
 אשר כמני: ויאמר יהודה מה-
 נאמר לאדני מה-נדבר ומה-
 נצטרק האלהים מצא את-עון
 עבדיך הנני עבדים לאדני גם-
 אנחנו גם אשר-נמצא הגביע
 בידו: ויאמר חלילה לי
 מעשות זאת האיש אשר
 נמצא הגביע בידו הוא יהיה-
 לי עבד ואתם עלו לשלום
 אל-אביכם:

ויגש אליו יהודה ויאמר
 בי אדני ידבר-נא עבדה דבר
 באוני אדני ואל-יחר אפה
 בעבדה כי כסוף כפר עוה: אדני
 שאל את-עבדיו לאמר היש-
 לכם אב או-אח: ונאמר אל-
 אדני יש-לנו אב זקן וילד
 זקנים קטן ואחיו מת ויותר
 הוא לבדו לאמו ואביו אהבו:
 ונאמר אל-עבדיך הורדהו
 אלי ואשימה עיני עליו:
 ונאמר אל-אדני לא-ווכל
 הנער לעזוב את-אביו ועזב
 את-אביו ומת: ונאמר אל-
 עבדיך אם-לא ירד אחיכם
 הקטן אתכם לא תספון

אנכאן עאדו עאייס: 28. ויאמרו - וקאלו סלאם לעבדך לאבונא עאדו עאייס ורכעו וסגדו: 29. וישא - ורפע עיזו ונצד אל לא בניסין אבו איבין אמו וקאל אנכאן הדא אכוכון אלזגיד אלדי קילתו אליי וקאל אלרב יחץ עליך יא בני: 30. וימחר - וסתעגל יוסף אין אתרחבלו רחמיתו אל לא אכו ופתס ליבכי ואיגא לל קביה וביכי תם: 31. וירחץ - «כסל» וגהו וברג ותקווא וקאל געלו סועאם: 32. וישימו - וגעלו לו לוותדו וליהון לוותדהון ולל מצרין אל אכלין מעו לוותדהון אין לם יגצרו אלמצרין ליכלו מע אליהור סועאם אין כריהא היא למצר: 33. וישבו - וגלסו קידמו אלכביד כי כיברו ואלזגיד כיזגרו ותעגבו אל ארגל רגול אל לא רפיקו: 34. וישא - (וכלקו) וכלע כלע מן קידמו אליהון וכחריית כלעית בניסין מן כלעית בלהון כמס סוק וסרכו וסכרו מעו:

מד

1. ויצו - וועא אל לא אלדי וכל עלא ביתו קאילא מאלו אל לא עדל אל ארגל מגל כאלדי יגצרו יחמלו וגעל פיעית אלרגול פי תים עידלו: 2. ואת - ואלא קדח קדח אלפיעת תגעל פי תים עידל אלזגיד ואלא פיעית ביעו וציניע כי כאלם יוסף אלדי כלם: 3. הבקר - אלציכח צווא ואלארגל אנבעתו הימא וחמירהון: 4. תם - הימא כרגו מן אלקרייה לם בעאדו ויוסף קאל לאלדי וכל עלא ביתו קום רגוד וורא אל ארגל ותלחקהון ותקול אליהון אליס גזיתו רדאויה עוץ חסניה: 5. הלוא - הולא הדא אלדי ישרב סידו פי ווא תנגים ינגים פי אסייתו אלדי צינעתו: 6. וישגם - ולחקהון וכלם אליהון אל לא אלכלאם הדולי: 7. ויאמרו - וקאלו אליה אליס יכלים סידו כי כאלם הדולי חסא לעבידך מן נצגע כי כלאם הדא: 8. הן

30. נפמיו - התגללו, בעקבות תיא. כג: חסיה - נתחסמו. וסגדו - ב: למנדע - וחד פגיס. 34. וישא - החיקן על פי ב: וכלע. ב: ורפאע בלאע - וישא סחנות (בגדים).

מד

2. שברו - מכירתו. ב: מישתרא - קניית. 9-10. וסר בכתב הד.

- הוודא פיעה אלדי וגרנא פי תים עדלנא רגענא אליך מן ארץ כנען וכיף נסרוק מן בית אסתראך פיעה אז דהב: 9. אסר - אלדי ינווגיד מעו «מן עבידך ויקתאל ואיצא ניחנא ניכח לאסתרי לעביד: 10. ויאמר - וקאל איצה הלאן כיכלמכח חק הוא אלדי ינווגיד מעו» יכון לי עבד ואנתו תכוננו בריין: 11. ויפחרו - וסתעגלו וגולו רגול אל לא עידלו ארץ ופתחו רגול עידלו: 12. ויחפש - ופתס פיל כביד בידי ופיל וגיר כמל ונווגאד אלקדאח פי עידל בניסין: 13. ויקרעו - וסקו אתייבהון וחמל רגול עלא חמרו ורגעו לל קרייה: 14. ויבא - ואיגא יהודה ואכוותו לבית יוסף והוא עאדו תם ונסכו קידמו על ארץ: 15. ויאמר - וקאל ליהון יוסף איש צנעא הארי אלדי צניעתו החלא ערפתו אין תנגים ינגים רגול אלדי מיתלי: 16. ויאמר - וקאל יהודה איש נקול לסידו איש נכלים ואיש נעדאל אלרב וגיד אל לא דנב עבידך הוודאנא עביד לסידו איצא נתנא איצא אלדי נווגאד אלקדח פי ידו: 17. ויאמר - וקאל חסא לי מן אצנע הארי רגול אלדי נווגאד אלקדאח פי ידו הוא יכון לי עבד ואנתו סלאעו לי סלאם אל לא אכוכון: 18. ויגש - ותקדם אליה יהודה ויגש

וקאל ברבול סידו יכלים הלאן עבדך בלאם פי הצרות סידו ולא יסתאד נצב פי עבדך אין מתלך מיתיל פרעון: 19. אדני - סידו סאל אל לא עבידו קאילא אנכאן מווגוד ליכון אב או ארי. 20. ויאמר - וקלנא אל לא סידו מווגוד לינא אב כתייאר וולאד כתיידיה וגיד ואכו סת ותבקא הוא לוותדו לאיכו ואכו כדיבנו: 21. ותאמר - וקילית אל לא עבידך גולו אליי ואנעל עני עליה: 22. ויאמר - וקלנא אל לא סידו לם יגצרו אלגלם ליתרוך אל לא אבו ויתרוך אל לא אבו וימותו: 23. ותאמר - וקילית אל לא עבדך אנכאן לם

וההשלכות על פי ב: 14. ויפלו - ב: חיקקו - טילה נרדפת. 16. נצמדק - נתצדק. 20. וקנים - ב: שיכלייה - וקנה. ב: שיכלייה - צורה אחרת של שם חת. 23. פני - ב: חצותי - בבדי. וכן בפסוק 26.

המרכז העולמי למורשת יהדות ארם-צובא (חלב)
תל-אביב תשס"ו - 2005